

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 4.

September 1923

21de aargang.

Redigert av Det Norske Myrseleksaps sekretær, torvingeniør J. G. Thaulow.

FORSØKSRESULTATER OG ERFARINGER FRA DET NORSKE MYRSELSKAPS FORSØKSSTATION

AV PROF. JON LENDE-NJAA

I. Grøftning.

1. *Aapne grøfter* og kanaler kan paa myrjord graves med mindre skraaning end i fastmark. Smaagrøfter kan tas næsten lodrette og kanaler med en skraaning fra 1 : 1 til 1 : 0,2.

2. *Lukkede grøfter*. Naaes ned i undergrunden med grøften brukes rør, træ eller stein som lukningsmateriale, men er myren mindst 1 m. og nogenlunde fast bør som regel anvendes *torvgrøfter* som er betydelig billigere og varigere og gode ifald de er riktig utført.

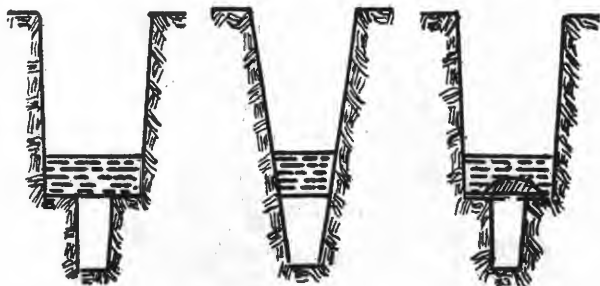

Fig. 1, 2 og 3. Forskjellige typer av torvgrøfter.

Fig. 1, 2 og 3 viser de almindeligste typer. Er den øverste torv seig og sammenhengende brukes denne til lukningsmateriale. Er dette ikke tilfælde kan torven fra andet spadestik brukes. Torvene tas saa store som mulig, og efterat de har tørket nogen dager saa sammenhengens blir større, sættes de ned kant i kant. Det er viktig at torv-

grøftene graves til fuld dybde med en gang, særlig hvis myren er bløt, saa at ikke vandet faar anledning til at sige til og bløte op myrmassen. Arbejder 2 eller 3 mand sammen bør de følge like efter hverandre med hvert sit spadestik. Grøftedybden bør paa græsmyr helst være 1,2 m. og ialfald 1,10.

Alle lukkede grøfter bør munde ut i en ca. 2 m. lang trælyre, og er vandet jernholdig, bør nedre ende av lyren lægges under vand for at hemme lufttilgangen og utfældning av rust.

3. *Grøfteavstanden* maa rette sig særlig efter nedbøren, myrens gjennemtrængelighet for vand og hvilke planter man vil dyrke.

Forsøkene paa Mæresmyren har vist at en grøfteavstand paa 15 a 20 m. er tilstrækkelig for alle jordbruksvekster. Myren er her nogenlunde let gjennemtrængelig for vand og den gjennemsnitlige nedbør ca. 800 mm. aarlig. Forsøk ved Rogalands Landbruksskole paa Tveit som har en aarlig nedbør paa ca. 1800 mm., har vist at man der maa gaa ned til en grøfteavstand paa 8 a 12 m.

I Trysil (nedbør 8 a 900 mm.) har 10 a 15 m. avstand vist sig bedst.

II. Opdyrkningsmaater.

Paa *græsmyr* har forsøkene vist at man staar sig paa at *bryte* myren ved pløining eller spadvending. Da spadvending blir for dyr, bør den kun brukes, hvor myren er saa ujevn at der trænges meget planering. Ved at flaaakke tuerne og brænde dem paa forsommeren aaret efter, kan brytning foretas ved hjælp av plog paa de fleste græsmyrer.

Er myren løs og bløt har det været nødvendig at bruke truger. Som regel er det tilstrækkelig at anvende truger paa bakkenene av faarhesten. Faxes truger har vist sig bra.

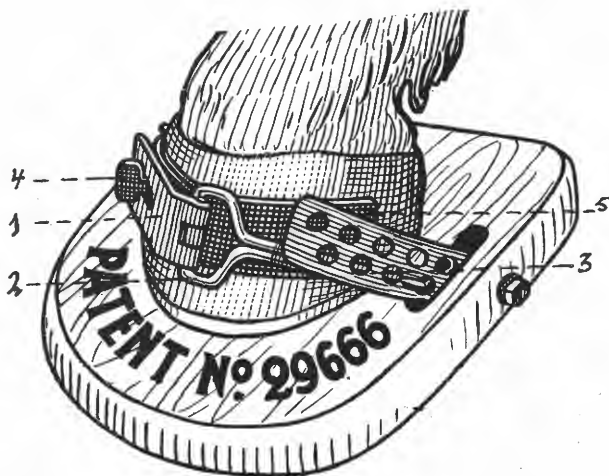

Fig. 4. Faxes truger.

Fig. 5. Fra felt 102 1920.

Sand + kalk.

Kalk.

Uten sand og kalk.

Derimot har det vist sig heldig at sløife brytningen paa *mosemyr*, som let blir for løs ved pløining og har i saafald lettere for at lide av tørke. Det friske moselag paa disse myrer bør flaa hakkes og fjernes ved brænding eller anvendes til torvstrø.

Ved opdyrkning av *skogbevokste myrer* kan det ogsaa bli tale om at sløife brytningen. Staar skogen nogenlunde tæt vil det meste av overflatelaget bli fjernet med stubbene og da dette paa denne slags myr gjerne er løst, kan man faa god overflatemuldnig her ved bare harving. Ved at sløife brytningen spares opbrytning av dypere sittende stubber. Skal myren brukes til varig eng eller beite generer disse litet. Men skal den ogsaa benyttes til aaker, maa de tas op iethvertfald.

III. Bearbeidning.

Der spares meget arbeide, særlig paa nyland, og myren smuldrer meget bedre ved at *harve paa tælen*. Det er passende at begynde harvingen naar 3 a 4" er optint oventil.

Da myrjorden er let og løs har det vist sig heldig at trykke den godt sammen med en *tung rul*, særlig er det nødvendig for *mosemyr*. Rullen bør ha en vekt paa ca. 1000 kg. pr. m. arbeidsbredde og kan støpes av beton eller gjøres av planker med steinfylldning.

IV. Paaføring av mineraljord

forbedrer al slags myr; men da god græsmyr som regel gir meget store avlinger uten, kan slik myr godt dyrkes uten at bruke dette kostbare

Fig. 6.

Alsided gjødsling.

Fosforsyremangel.

Kalimangel.

kulturmiddel. Da det gjælder at faa dyrkingen saa billig som mulig, maa i almindelighet jordkjøringen sløifes paa dette myrslag.

Paa mosemyr og daarlig overgangsmyr er derimot paakjøring av 60 a 100 lass mineraljord nødvendig, særlig er den en forutsætning for at belgplanter skal slaa til. Saaledes har kløveren greiet sig godt paa sandkjørt mosemyr paa Mæresmyren og høiavlingen har paa grund av sandkjøringen (70 las pr. maal) øket med ca. 300 kg. pr. maal.

V. Kalkning

trænges paa de fleste myrer. Er jorden i distriktet kalkfattig eller myren inneholder noget videre av kalkskyende planter som hvitmose, skedeblandet myruld, bjørneskjæg m. fl. trænges sikkert kalkning. Men der findes f. eks. i Trøndelagen, paa Oplandet og i Nord-Norge adskillige myrer som er saa kalkrike at kalktilførsel er unødvendig. Kemisk analyse gir god retledning om kalktrangen paa myr — inneholder myren mindst 300 a 400 kg. kalk ($C_a O$) pr. maal til 20 cm. dyp kan kalkningen sløifes.

Til nydyrket myr anbefales ca. 250 kg. kalk ($C_a O$) pr. maal. Dette svarer til ca. 3 hl. brændt kalk, ca. 6 hl. læsket kalk, ca. 5 hl. avfaldskalk eller kalksteinsmjøl eller 6—15 hl. skjælsand. Forsøkene har vist at der ikke er nogen stor forskjell paa kalkens virkning enten den tilføres som brændt kalk eller som kulsur kalk, men det er viktig at den er finfordelt og at den spredes jevnt.

Store kalkmængder (over 10 hl. avfaldskalk pr. maal) har nedsat avlingen de første aar.

VI. Gjødsling.

I kemisk indhold skiller myrjorden sig ut fra fastmarksjord særlig ved sit *store indhold av kvælstof og sin fattigdom paa mineralske værdistoffer; fosforsyre og kali.* Dette ulike indhold betinger forskjellig gjødsling. Mens fastmarken som regel bør tilføres alle 3 værdistoffer, kan man paa godt formuldet jord sløife kvælstoffet eller bruke mindre mængder av det. Dog vil i almindelighet kvælstofgjødsling være nødvendig paa nydyrket og mindre godt formuldet myr. Husdyrgjødsele faar man som regel bedre utnyttet paa fastmark, hvor dens store indhold av kvælstof og mulddannende emner kommer bedre til sin ret. Ja, paa god myr kan større mængder husdyrgjødsele virke skadelig ved at fremkalde lægde.

Hovedgjødslingen paa myr bør bestaa av fosforsyre og kali, hvorfor det under almindelige forhold vil passe bedst at bruke væsentlig *kunstgjødsele.*

I *aske* som indeholder adskillig fosforsyre og kalk, men særlig kali, har vi en udmerket myrgjødsele, men den strækker som regel ikke langt. Ved at kjøre paa leir eller anden næringsrik mineraljord, kan der spares noget paa kaliet.

Ved gjødsling av myr maa der skjelnes mellem *grundgjødsling* paa nydyrket eller utpint myr og den senere *vedlikeholdsgjødsling.*

I grundgjødslingen bør der tas med noget naturlig gjødsele (ca. 5 lass pr. maal) væsentlig for at sette fart i bakterielivet. Desuten bør der gis *overskud av fosforsyre* et par aar, senere greier det sig at tilføre vel saa meget som avlingene fører bort. Av kali bør der hele tiden gis erstatningsgjødsling, men for kvælstoffet er det umulig at sette op bestemte normer, da kvælstofbehovet er avhengig av formuldningsgraden og kan variere fra 0 til 40—50 kg. salpeter pr. maal.

Gjødselemængder pr. maal.

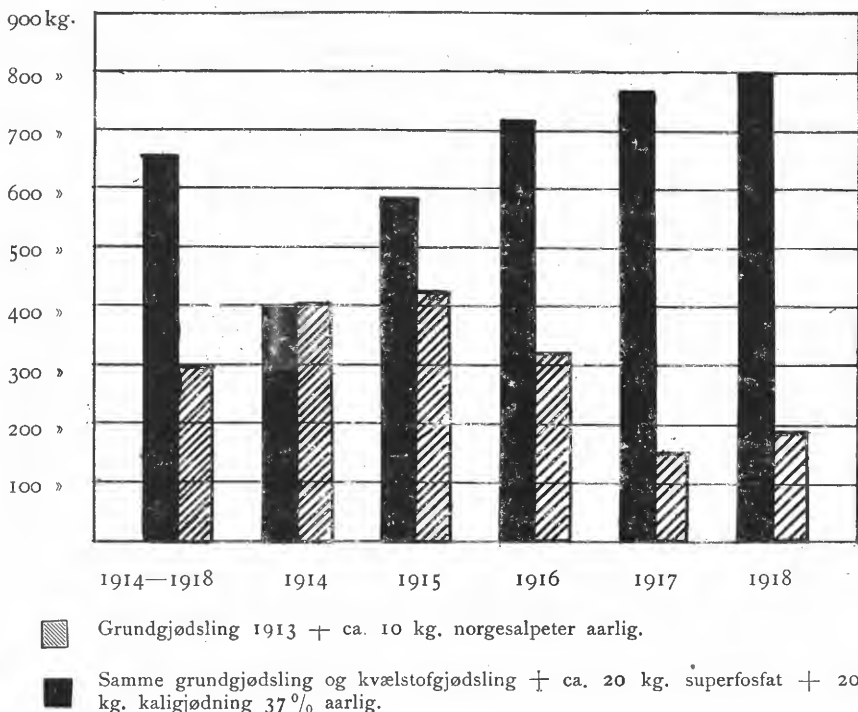
I. Grundgjødsling.

1. *aar efter opdyrkingen* (vaarsæd til modning eller grønfor) 5 lass husdyrgjødsele, 1 lass smittejord (hvis der brukes erter i grønforet) 50—60 kg. superfosfat, 20—25 kg. kaligjødning 40 %, 0—20 kg. norgesalpeter. 2. *aar efter opdyrkingen:* 30—40 kg. superfosfat, 20 kg. kaligjødning 40 %, 0—20 kg. norgesalpeter.

II. Aarlig vedlikeholdsgjødsling for senere aar.

- Eng, grønfor, kornarter til modning. 20 kg. superfosfat, 20 kg. kaligjødning 40 %, 0—20 kg. norgesalpeter.
- Næper, kaal, gulerøtter.
  - Fuld kunstgjødsele. 40 kg. superfosfat, 40 kg. kaligjødning 40 %, 20—40 kg. norgesalpeter.
  - Halv husdyrgjødsele, halv kunstgjødsele. 20—15 lass husdyr-

Fig. 7.

gjødning, 20 kg. superfosfat, 20 kg. kaligjødning 40 %, 10—20 kg. norgesalpeter.

3. Full husdyrgjødning. 20—30 lass naturlig gjødning.

Ovenstaaende mængder for vedlikeholdsgjødning er beregnet for myr som er gjødslet med overskud av fosforsyre de første aar. Er dette ikke tilfældet bør der brukes noget mer superfosfat f. eks. 30—40 kg. etpar aar. Der er gaatt ut frå høi, grønfor og loavlinger paa ca. 600 kg. og ca. 6000 kg. næper pr. maal. Kan man ikke regne med saa store avlinger kan der spares noget, men faar man større avlinger som f. eks. i de nedbørsrikere strøk paa Vestlandet, hvor 800 kg. tørt høi pr. maal ikke er nogen sjeldenhet, maa der gjødsles noget sterkere f. eks. 25—30 kg. superfosfat og samme mængde kaligjødning aarlig.

Overfor anførte kunstgjødselslag kan ombyttes med tilsvarende mængder av andre slag som inneholder vedkommende værdistof. Forsøkene paa Mæresmyren har vist at superfosfat og andre gjødselslag som har fosforsyren i vandopløselig form (svovelsyret benmel, ammoniumfosfat) virker bedre 1. aar end slag som har fosforsyren i tyngere oppløselig tilstand som thomasfosfat, nitratfosfat o. l., men naar eftervirkningen i 4—5 aar kommer med staar de omtrent like. De prøvede

raafosfater, bernardfosfat og algierfosfat har virket litet de første aar, men virkningerne har steget med aarene, men selv om man tar med 5 aar var virkningerne av bernardfosfatet bare 18 % av thomasfosfat og algierfosfat 40 %. Virkningen av samme mængde kali i de tyske kalisalte har der ikke været stor forskjel paa.

Av de prøvede kvælstofgjødselslag har salpetersyre virket bedst, norge- og chilisalpeter har staat omtrent likt, likesaa urinstofnitrat. Sættes virkningen av kvælstoffet i norgesalpeter = 100 har samme kvælstofmængde i svovlsur ammoniak vist en virkning av ca. 90 %, kalkkvælstof og calciumcyanamid 50—60 %.

VII. Engdyrkning.

1. *Gjenlægningsmaater.* Vore forsøk har vist at høiavlingen 1. aar blir størst ved at saa til uten oversæd, dernæst kommer tidlig høstet grønfor som oversæd. I de senere engaar har forskjellen paa avlingen været liten og medregnes avlingen i gjenlægningsaaaret har *gjenlægning med modent byg som oversæd været fordelagtigst.*

2. *Utsædmængde.* Forsøk med en frøblanding som har indeholdt 40 % timotei, 19,5 % hundegræs, 19,5 % engsvingel og 21 % kløver har git omtrent like store avlinger efter utsædmængder som har ligget 2,3 og 6,3 kg. pr. maal. Der anvendtes grønfor som oversæd og forsøkene er utført paa græsmyr i god vekstkraft.

3. *Haaslaat og høstbeitning.* I 6-aarige forsøk paa Mæresmyren har haaslaat nedsat avlingen i 1. slaat med 42 kg. pr. maal, men haautbyttet var 175 kg. tør haa paa maalet — altsaa har haaslaat i disse forsøk git et overskud paa 133 kg. Det har vist sig at timoteien og de fleste andre isaadde græsarter snarere er gaat ut hvor haaen er slaat og de er blit erstattet av »naturlige« græsarter, væsentlig engrap.

Høstbeitning synes at virke omtrent paa samme maate som haaslaat — baade paa avling og paa plantebestandens sammensætning.

4. *Planteslag.* Paa god græsmyr har *timotei* i ren bestand eller i blandinger hvor denne planteart har været herskende, git de største og *sikreste* avlinger i gjennemsnit for alle felter. For enkelte felter har *svingelfaks* og *strandrer* git adskillig større avling end timotei, men da de har været usikre og ujevne kommer de efter i gjennemsnit. Dertil kommer at disse arter paa grund av sine utloperer kan optræde som aakerugræs og frøet er dyrt og ofte litet spiredyktig.

Rævehale, engrap og *rødsvingel* har vist sig sikre og varige, men gir adskillig mindre høiavling end timotei, dog synes rævehale at være timoteien overlegen paa daarlig myr. *Engsvingel* har paa Mæresmyren ikke været saa varig som foregaaende og har git adskillig mindre høiavling end timoteien. *Hundegræs* har vist sig for litet haardført og har desuten blit skadet av forsommerfrost. Det har git betydelige mindre avling end timotei. *Markrap* har git forliten avling og fortrænges let av andre græsarter. *Fioringræs* og *hvein* har ikke kunnet konkurrere med mer ydedyktige arter paa velgjødset myr, men paa utpint myr

Fig. 8. Svingelfaks Mæresmyren 1914.

har de gjerne været dominerende. *Fædersk raigræs*, *hoihavre* og *kamgræs* har som regel gaat ut allerede første vinter.

Erstatning av endel av timoteien med engsvingel og hundegræs har nedsat avlingen i 1. slaat men skaffet noget tettere bund og har øket haaavlingen.

Indblanding av rød- og alsikekløver, har som regel øket avkastningen de to første aar og har paa mindre vel formuldet myr erstattet en del av kvælstofgjødelsen, men da kløveren er usikker paa myr, bør den ikke utgjøre mer end ca. $\frac{1}{5}$ av utsæden. Hvitkløver har gjort sig litet gjældende i slaatteeng paa græsmyr.

Paa nydyrket *hvitmosemyr* har græsartene git betydelig mindre avling end paa græsmyr. Derimot har kløver slaat godt til paa *sandkjørt* mosemyr og i blanding med kløver har ogsaa græsartene git bra avling. Baade for at øke avlingen og spare paa kvælstofgjødelsen bør der medtas mer kløver i frøblandingene til sandkjørt og kalket mosemyr. Rød- og alsikekløver har git størst utbytte de første aar, men da hvit-

Fig. 9. Strandrør Mæresmyren 1914

kløver er varigere, bør denne medtas paa dette myrslag — selv til slaatteeng.

Vore forsøk paa mosemyr er for faa og kortvarige til at avgjøre hvilke græsarter som passer bedst. Her skal nævnes at timotei, engrap og rævehale har slaat godt til, særlig naar de vokser sammen med kløver.

5. Som frøblandinger anbefales pr. maal:

1. God græsmyr. 2,5 a 3 kg. timotei og $\frac{3}{4}$ kg. kløver (halvdelen rødkløver og halvdelen alsikkekløver).

I kyststrøkene i det sydlige Norge bør muligens en del av timoteien erstattes med engsvingel og hundegræs. Særlig vil dette passe hvor vaar- og høstbeiting ikke kan undgaaes. Til eng som skal vare saa længe som mulig anbefales indblandet 0,5—1,0 kg. svingelfaks, som tildels har git adskillig større avling end timotei.

2. Myr i daarlig kultur. 4 a 5 kg. engrævehale.
3. Sandkjørt hvitmosemyr. 2,5 a 3 kg. græsarter (timotei, engsvingel

engrap, rævehale) og ca. 1 kg. kløver (baade rød-, alsikke- og hvitkløver).

6. *Engens varighet.* Ved aarlig overgjødning og moderat høstbeiting eller haaslaat har det vist sig at timotei har holdt sig godt paa Mæresmyren i 6—9 aar. Rævehale, rødsvingel og engrap endda længer. Men selv om de isaadde engplanter i det væsentlige holder sig vil avkastningen i eng som er ældre end 4 aar som regel gaa noget tilbake. Hvor timoteien er fortrængt av »naturlige« engplanter som rap, hvein m. fl., har tilbakegangen i høiutbytte været omkring 100 a 200 kg. pr. maal.

VIII. Grønfordyrkning.

1. Grønforblandinger.

Av de prøvede grønforvekster (havre, byg, graaerter, vikker og blaa lupin) har havre git størst utbytte i ren bestand. Men en *blanding mellem havre og graaerter* har git endda større avling og bedre kvalitet, idet erterne indeholder 18—20 % protein, mens havren kun har 6—8 %. Dertil kommer at havre som har vokset sammen med erter blir proteinrikere (i gjennemsnit for 4 aar indeholdt havre i ren bestand 6,3 % protein, men havre som hadde vokset sammen med erter indeholdt 7,95 %). Det bedste forhold mellem havre og erter har efter vore forsøk været ca. $\frac{3}{4}$ havre og $\frac{1}{4}$ graaerter.

Brukes erter paa nydyrket myr eller paa myr hvor det ikke er dyrket erter i de senere aar, bør jorden *smittes* — ved at bruke pr. maal 1 lass jord fra en aker, hvor der har været dyrket erter sidste aar.

2. Saatid og høstetid.

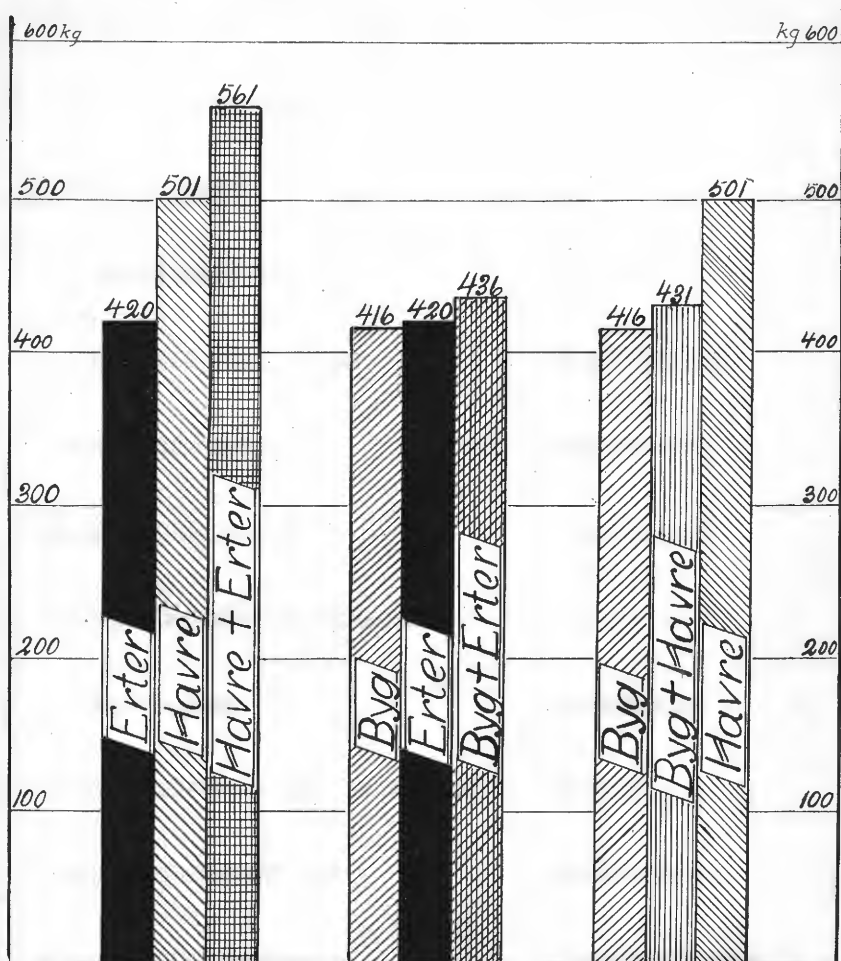
Vi har sammenlignet 3 saatider, nemlig omkring 1., 15. og 30. mai samt 3 høstetider for hver av saatidene, nemlig 1. høstning naar havren begynner at blomstre, 2. 15 dage efter begyndende blomstring og 3. naar havren var moden. Resultatet herav var at avlingen minket ved at utsætte saatiden og øket ved at utsætte høstetiden.

Bedømt efter kemiske analyser, har kvaliteten av grønforet været bedst for 2. høstetid for havre og 1. høstetid for erter. For blandingen staar 2. høstetid bedst. *Den værdifuldeste grønforblanding er opnaad ved at saa tidlig og høste grønforet halvmodent ca. 15 dage efter havren begynde at blomstre.*

IX. Korndyrkning.

Vælges tidlige kornslag og der saaes tidligst mulig (paa tælen) samt anvendes en passende gjødning har korndyrkning vist sig tilstrækkelig sikker paa Mæresmyren. Særlig anbefales byg som den sikreste kornart paa myr som er utsat for frost.

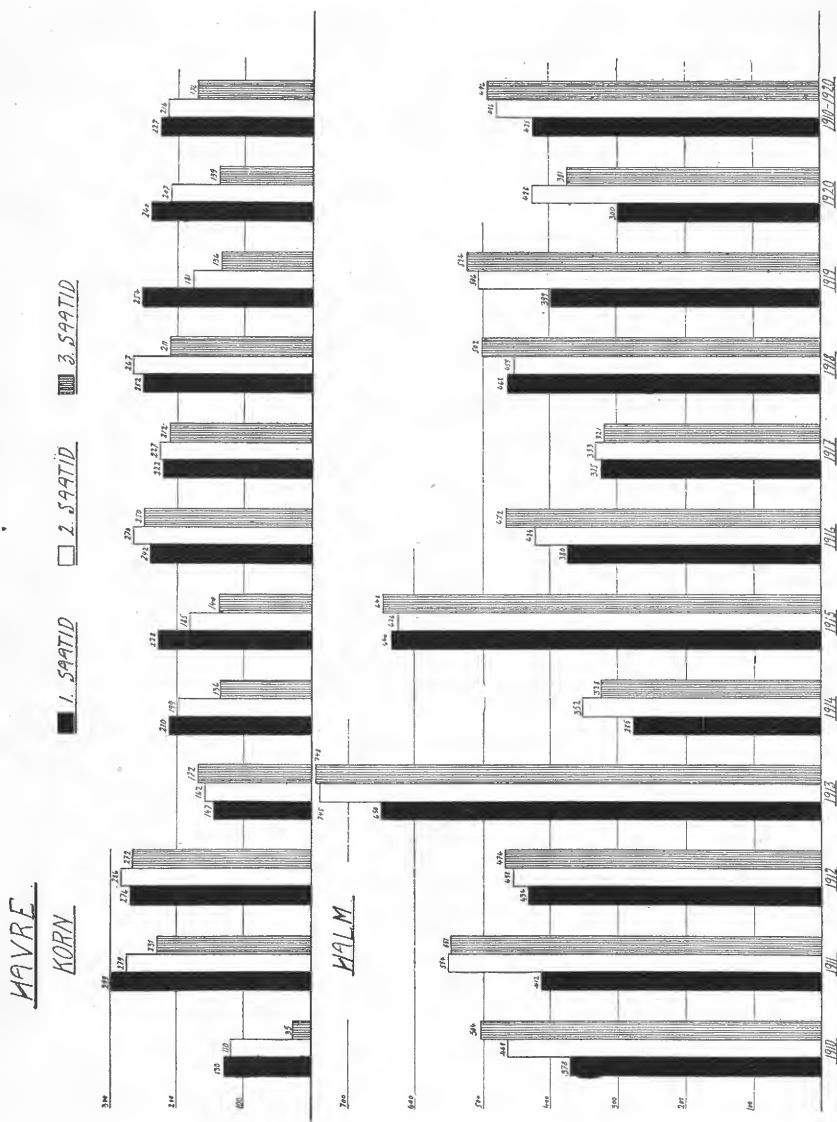
1. *Saatid.* Vore forsøk har vist at alle vaarkornarter taaler tidlig saaning og skades lite av vaarfrosten, selv om temperaturen straks efter opspiringen er gaat ned til $\div 5$ à $\div 10^{\circ}$ C. Den kritiske tid for vaarkornartene er som regel i august — mellem blomstring og modning. Derfor gjælder det paa frostlændte steder at saa saa tidlig at

Forsøk med grønforblandinger paa Mæresmyren 1911—1919.

kornet kan være færdig, eller mest mulig færdig naar den kritiske tid indtræffer. Tidlig saaning er paa slike steder en absolut betingelse for at korndyrkningen kan bli nogenlunde sikker.

I 13-aarige forsøk paa Mæresmyren med 3 saatider (omkr. 1., 10. og 20. mai) har havre git 227, 216 og 176 kg. korn henholdsvis for 1., 2. og 3. saatid. I sene aar har forskjellen mellem første og anden saatid været op til 59 kg. og mellem første og tredje saatid op til 101 kg. pr. maal. Dertil kommer at 1. saatid ofte er skaaret før nattefrosten er kommet, mens 2. og særlig 3. saatid er blit mer eller mindre ødelagt og bergningen er som regel sikrere jo tidligere kornet blir høstet.

Halmmængden har derimot været størst for 3. saetid og mindst for 1. saetid.

For byg har kornavlingene i gennemsnit været omtrent like for de 3 saetider (194, 198 og 193 kg. korn henholdsvis for 1., 2. og 3. saetid), mens halmavlingen har været stigende for senere saaning.

Det er derfor ikke saa nødvendig at saa bygget saa tidlig som

havre, men forsøkene har vist at ogsaa den taaler tidlig saaning og kornkvaliteten blir som regel bedre.

Bygsorter.

Tidlige sorter. *Dønnes* har været ca. en uke tidligere end alm. seksradet byg og staat blandt de bedste i kornavling — halmavlingen liten, hvorfor den staar forholdsvis godt. Anbefales hvor senere bygslag er usikre.

Bjarkøy er endda tidligere, men gir mindre avling.

Til de tidligere sorter hører ogsaa *Møistad maskinbyg* som har kommet Asplund nærmest i kornavling og straastivhet, og anbefales under lignende forhold som *dønnes*.

Halvsene sorter. *Asplundbyg* har git størst kornavling av alle de prøvede sorter og har ogsaa været den straastiveste. Den maa derfor anbefales hvor veksttiden er lang nok, særlig paa jord i god hævd.

Trønderbyg og *Møistad mjøsbyg* er ydedygtige, men svakstraæde sorter. De kan anbefales paa myr i mindre god hævd.

Toradet byg blir som regel forsent paa myr.

Havresorter.

Tidlige sorter. *Mesdag* og *tysk myrhavre* har hat ca. 14 dage kortere veksttid end guldregn (veksttid omtr. som alm. seksradet byg). Naar veksttiden er lang nok er de underlegne, men paa steder og i aar hvor det kniper med veksttiden har de været de bedste havresorter. Anbefales derfor paa meget frostlændte steder og hvor sommeren er kort. De er sortkornede.

Møistad perlehavre er ca. en uke tidligere end de halvsene sorter, hvitkornet med smaa, men noksaa fyldige korn. Da den er foldrik kan den anbefales paa frostlændte steder.

Halvsene sorter. *Møistad thorshavre* har git størst avling av samtlige prøvede havresorter, noget tidligere end guldregn, men ikke saa straastiv. Det er en forædlet landsort, men kornet er større og fyldigere end for alm. landsorter. Anbefales paa myrer som ikke er for sterkt gjødslet.

Guldregn og *Møistad odinshavre* har vist sig omtrent like i foldrikhet, kornkvalitet og straastivhet. Begge er gulkornet, men odinshavre er mer storkornet og den er ikke saa vanskelig at faa tør som guldregn og har ikke hittil vist sig saa utsat for at skalle av som denne. Disse sorter anbefales for myr i god vekstkraft.

Trønderhavre har staat blandt de bedste i avling, men kornkvaliteten er mindte god og den er meget utsat for lægde. Nøisom og passer for myr i daarlig hævd, samt er godt skikket til grønfor.

Møistad grenader er den straastiveste av de prøvede sorter. Kornkvaliteten er bra, men den er noget sen.

Duppauer er noksaa tidlig og foldrik og kan anbefales under samme forhold som nævnt for trønder.

Vaarhvete, *vaarrug* og *høstrug* har vi ikke hat egentlige sortforsøk med.

Børsumhvete har git noget større avling end *lerdalshvete* modnings-tid omtrent den samme.

Av *vaarrug* har vi forsøkt en stedegen sort fra Frosta. Forsøkene har vist at vi kun i gode aar har faat brukbart korn av senere slag paa Mæresmyren.

For *høstrug* skal nævnes at trønderrug har vist sig aarsikker paa Mæresmyren.

X. Rotvekster.

1. *Næper* og *kaalrot* taaler litet frost straks efter opspiringen. Derfor bør saanningen utsættes til den værste fare for nattefrost er over og det anbefales at saa *tykt* paa frostlændte myrer, da det har vist sig at der i saa fald blir igjen flere levedygtige planter efter en frostnat.

De sorter som har vist sig bedst paa fastmark slaar som regel ogsaa godt til paa myr. I vore forsøk har *fynsk bortfelder* og *hvit mainæpe* git størst avling av de mer holdbare sorter — vel 10 % mer tørstof end *dales hybrid*. De mer hurtigvoksende, men mindre holdbare sorter som *østersundom*, *rød braatenæpe*, *woolton hybrid* og *alpha* har git et lignende utbytte som de to førstnævnte og kan anbefales paa steder med kortere veksttid og til bruk tidligere paa vinteren. De allerstørste avlinger har vi faat av et par amerikanske sorter — nærmest av braatenæpetypen nemlig *hvit amerikansk mainæpe* (stubbnaepe) og *blaa runde*. Disse sorter anbefales under lignende forhold som braatenæpe — ifald man kan skaffe ekte frø.

Av *kaalrotsorter* har trondhjems kaalrot og bangholm git størst avling.

2. *Poteter* kan gi stor avling paa myrer som ikke er utsat for frost, men kvaliteten blir neppe saa god som paa fastmark, dog er myrpoteter særlig skikket til *sættepoteter*. Paa frostlændte myrer er poteten vor usikreste vekst, da den er ømfindtlig for frost i alle vekststadier. Derfor bør den ikke tas med sædskiftet, under slike forhold, saasandt man har bedre skikket potetjord. De storrisede sorter med god dækningsevne synes at taale mest frost, men forskjellen er ikke stor.

XI. Grønsaker.

Hodekaal har greiet sig ganske godt paa Mæresmyren, men i senere aar har det knepet med at faa den fast nok. *Tidlige* og *halvtidlige* sorter som *ditmarsker*, *hamburger* og *kjøbenhavnervorv* har git størst avling. Den endda tidligere *liten erfurter* har git mindre avling. Likesaa *trønder*, som dog har git de fasteste hoder.

Blomkaal har været usikker da den taaler litet av forsommers frost.

Gulerøtter har slaat meget godt til. 3 gode aar har vi hat avlinger paa mellem 5000 og 6000 kg. pr. maal dyrket paa dril med to rækker paa drillen.

De tidlige sorter har git størst avling. Som gode sorter skal nævnes *korte driv*, *chantenay*, *halvlange nantes* og *guerande*. De tre førstnævnte gir finere røtter, men sidstnævnte er mer holdbar. De senere for-gulerøtter som *champion* og *james*, har som regel git mindre rotavling end foregaaende. Gulerøtter bør saaes tidligst mulig og helst paa ugræsren jord, for skal der brukes to rækker paa drillen er det vanskelig at kjøre hestehakken.

XII. Litt om plantevalg.

Nogen nøiagtig opgave over de enkelte jordbruksveksters *indbyrdes* ydeevne har vi ikke, da sædskifteforsøk først er igangsatt 1922.

For at gi et holdepunkt for bedømmelsen av den relative ydeevne er nedenfor sammenstillet gjennemsnittsavlinger, samt største og mindste avling av de bedste sorter fra sortforsøkene paa Mæresmyren.

	Avling pr. maal i kg.			For- enheter pr. 100 kg.	For- enheter pr. maal	Antal år
	Gj.snit	Mindste	Største			
Timotei	623	372	907	49	305	7
Byg (Asplund) korn .	260	239	287	101	263	5
halm .	356	292	428	28	97	
Havre (thorshavre) korn	256	200	351	82	210	5
halm .	401	281	560	31	124	
Næper (fynsk bortfelder)					— 334	5
røtter .	6519	3270	9720	9	587	10
blade .	1666	667	2785	10	167	
Kaalrot (trondhjensk)					— 754	
røtter .	4189	2334	6110	11	461	7
blade .	1152	504	1850	10	115	
Gulerøtter (nantes) . .	3513	1300	6264	12	— 422	10
Poteter (grahms) . . .	ca. 1500	0	4300	19	285	10
Hodekaal (ditmarsker) .	4714	1936	6480	—	—	4
Grønfor ($\frac{3}{4}$ havre $\frac{1}{4}$ graa- erter . .	561	389	911	47	264	9

Det hævdes alm. at myrjord er bedst skikket for *forproduksjon* og vore erfaringer fra Mæresmyren bekræfter at myrjorden kan gi meget store og sikre avlinger av havre, grønfor og næper. Men det har ogsaa

vist sig at *korndyrkning* har git et godt resultat. Den gamle opfatning at *havre* passer bedst paa myr har ikke holdt stik paa Mæresmyren, hvor *byg* i gjennemsnit har git større avling og vist sig at være betydelig *sikrere* i sene aar og i frostaar. Vore erfaringer viser at brukes *tidlig saaning*, *tidlige* og *straastive* sorter og en hensigtsmæssig gjødsling kan korndyrkning drives med fordel paa myrer som er adskillig utsat for frost.

Videre har dyrkning av grønsaker vist gode resultater. Særlig skal fremhæves at myrjorden er ypperlig skikket for *gulerot*.

Foruten at der opnaaes store avlinger er ogsaa kvaliteten udmerket idet røtterne har været usedvanlig friske og velformede og angrep av gulerotflue har vi ikke hat.

Myrjorden er ogsaa udmerket skikket til *kultarbeite*, da gjenveksten paa grund av de gode fuktighetsforhold er bedre end paa fastmark.

Som sædskifte paa god myr anbefales:

1. aar vaarsæd.
2. » næper.
3. » byg med isaaning.
- 4.—7. aar eng.

Hvor længe engen bør ligge kan være noget forskjellig efter forholdene. Det har vist sig paa Mæresmyren at timoteien som regel har holdt sig 6—8 aar ved aarlig overgjødsling og forsiktig beitning eller haaslaat. Og paa god myr vil man ogsaa faa store høiavlinger i ældre eng hvor timoteien er erstattet av »naturlige« græsarter — væsentlig engrap. Men da baade korn og særlig rotvekster gir større avlinger pr. maal end eng vil man faa større samlet utbytte ved at ha en del aapen aaker ogsaa paa myr.

Paa mer avsidesliggende myrer eller hvor det av andre grunde passer at drive ensidig engdyrkning — kan man la engen ligge saa længe den gir tilfredsstillende utbytte og saa fornye den ved ett aar at ta korn til modning eller grønfor med isaaning av engfrø.

Grønfor har paa Mæresmyren gjennomgaaende git mindre avkastning end baade korn til modning og eng.